

Alle hens aan dek voor een lerende arbeidsmarkt

"Vlaanderen is in 2010 verder geëvolueerd naar een lerende samenleving. Het levenslang en levensbreed leren zijn ingebed in de samenleving". Tot deze doelstelling engageerden de Vlaamse Regering en sociale partners zich in het [Pact van Vilvoorde](#) (2001). Anno 2007 behoort Vlaanderen tot de besten van Europa inzake deelname aan en performantie van het initiële onderwijs. De deelname aan permanente vorming loopt echter wat terug: een aantal knipperlichten staan op rood en dreigen een (innovatieve) economische groei af te remmen.

De economische groei sputtert

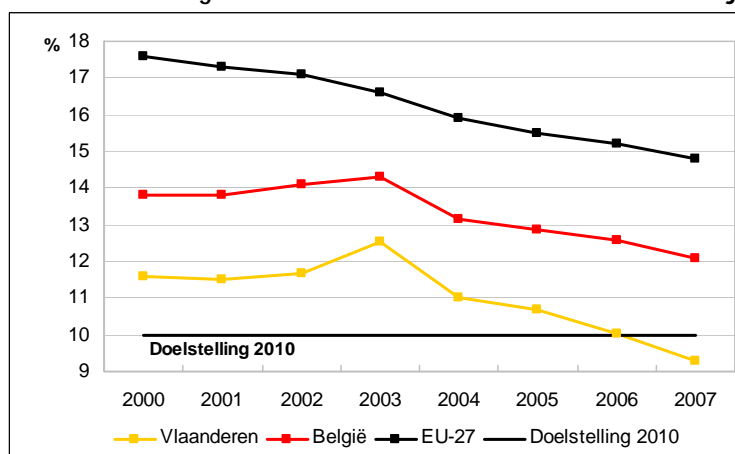
Sinds vorig jaar is de [economische groei](#) in België sterk vertraagd. In het eerste kwartaal van 2007 bedroeg de economische groei op jaarbasis nog 3,2%, in het eerste kwartaal van 2008 is de groei gezakt tot 2,2%. Volgens de meest recente ramingen zou de economische groei in 2008 niet meer dan 1,6% bedragen. De economische groeivertraging blijkt ook uit de turbulentie in de bedrijfswereld. In het eerste kwartaal van 2008 daalde het aantal [bedrijfsoprichtingen](#) met -3,8%, het aantal [faillissementen](#) nam toe met +2,4%. Ook het [ondernemers-](#) en [consumenten-vertrouwen](#) bevinden zich op het laagste peil in maanden. De groeivertraging is ook merkbaar in de vertraagde daling van de [werkloosheid](#) in Vlaanderen. Desondanks neemt de [krapte](#) op de Vlaamse arbeidsmarkt nog toe en ondervinden bedrijven steeds meer moeilijkheden om geschikte kandidaten te vinden voor hun vacatures.

Steeds minder vroegtijdige schoolverlaters

Via de leerplichtwetgeving is de deelname aan het initiële onderwijs in Vlaanderen verzekerd tot 18 jaar. Het aandeel jongeren dat het onderwijs desondanks verlaat zonder diploma ligt in Vlaanderen dan ook relatief laag: 9,3% tegenover 14,8% gemiddeld in de EU-27 (2007). Vlaanderen realiseert in 2007 voor het tweede jaar op rij de Europese doelstelling van maximaal 10% [vroegtijdige schoolverlaters](#) (zie figuur 1). In 2007 is bijna 87% van de Vlaamse jongeren in de leeftijdsgroep 20-24 jaar in het bezit van een [diploma hoger secundair onderwijs](#), opnieuw beter dan de Europese doelstelling terzake (85%) en de op één na hoogste score in de EU-15.

Wie het Vlaamse onderwijs succesvol beëindigt, maakt bovendien steeds meer kans een passende job te vinden. Bijna 90% van alle bij VDAB ingeschreven schoolverlaters in 2006 was één jaar na het verlaten van de schoolbanken niet langer werkzoekend ([VDAB schoolverlaters-studie](#)). Deze 'succesratio' ligt opmerkelijk hoger bij hooggeschoolden (94%) dan bij laaggeschoolde schoolverlaters (78%).

Figuur 1: Evolutie van de ongekwalificeerde uitstroom uit het onderwijs (2000-2007)

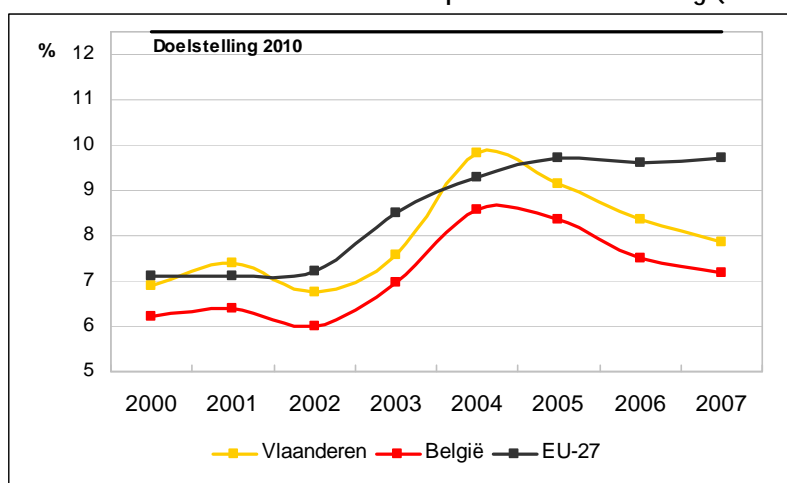

Bron: FOD Economie - ADSEI - EAK (Bewerking: Steunpunt WSE/Departement WSE)

De deelname aan permanente vorming neemt af

De [deelname aan permanente vorming](#) is voor het derde jaar op rij gedaald in Vlaanderen. Anno 2007 nemen per 100 Vlamingen op actieve leeftijd er, tijdens een referentieperiode van vier weken, slechts 8 deel aan permanente vorming, dit zijn er 2 minder dan in 2004. De afstand ten opzichte van de Europese doelstelling van 12,5% wordt hierdoor steeds groter, en ook de kloof met het Europese gemiddelde (10%) neemt toe (zie figuur 2). De daling was de afgelopen jaren vooral merkbaar bij de werkenden (van 11,4% in 2004 tot 8,5% in 2007) en bij werkzoekenden (van 14,2% in 2004 tot 9,9% in 2007), wat allicht verband houdt met de toegenomen spanning op de Vlaamse arbeidsmarkt. Hierdoor opteren werkzoekenden én werkgevers steeds vaker voor onmiddellijke tewerkstelling, waarbij opleiding achterwege blijft. Bij toenemende schaarste aan arbeidskrachten groeit ook de noodzaak om werknemers rechtstreeks in te zetten in het productieproces, en krimpt bijgevolg de beschikbare 'overcapaciteit' voor vorming en opleiding. Ook in hoofde van de betrokken werknemers wordt opleiding in tijden van hoogconjunctuur allicht als minder opportuun beschouwd.

Figuur 2: Evolutie van de deelname aan permanente vorming (2000-2007)

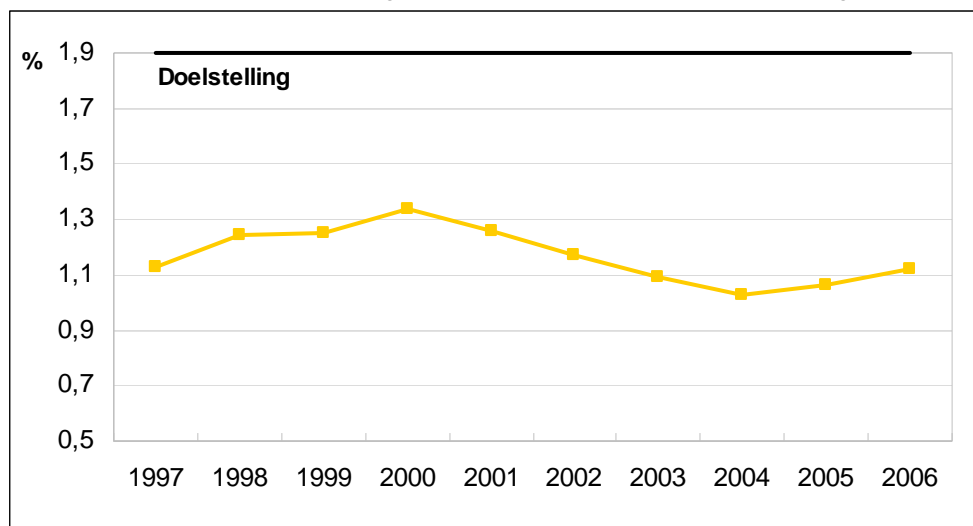

Bron: FOD Economie - ADSEI - EAK(Bewerking: Steunpunt WSE/Departement WSE)

De opleidingsinvestering van bedrijven stagneert

Uit de nieuwe Europese enquête naar de voortgezette beroepsopleiding in ondernemingen ([CVTS](#)) blijkt dat ook het bedrijfsbudget voor opleiding en vorming stagneert. Anno 2005 besteden de Belgische ondernemingen 1,6% van hun bruto loonmassa aan vorming en opleiding, dit is precies evenveel dan bij de voorgaande enquête in 1999. Deze stabilisatie blijkt ook uit de [sociale balans](#)-gegevens van de Belgische ondernemingen. Bedrijven besteden in 2006 1,12% van hun salarismassa aan vorming en opleiding, dit is opvallend minder dan de door de sociale partners afgesproken doelstelling van 1,9% en nog ver van de prestaties in landen als Zweden en Denemarken (>2%). In vergelijking met 2005 constateren we wel een lichte toename van de opleidingsinvesteringen door bedrijven (zie figuur 3). Het is vooralsnog afwachten of deze stijgende trend bevestigd wordt in de Sociale Balans-gegevens voor 2007 en 2008.

Figuur 3: Evolutie van de opleidingskosten in de totale loonmassa (België, 1997-2006)

Bron: Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (o.b.v. sociale balansen)

Besluit

In het licht van de vaststellingen over de deelname aan onderwijs en permanente vorming in Vlaanderen overlopen we bij wijze van besluit enkele beleidsinitiatieven die in 2007 in de [Competentieagenda](#) werden afgesproken tussen de Vlaamse Regering, de sociale partners en de onderwijskoepels.

Anno 2007 behoort Vlaanderen tot de Europese top inzake deelname aan het initiële onderwijs.

Om het onderwijs nog sluitender te maken en een startkwalificatie te bieden aan elke schoolverlater, wordt o.m. ingezet op bijkomende leerlingen- en leerkrachtenstages en een voltijds engagement voor deeltijds lerenden.

De deelname aan permanente vorming daalt significant in de periode 2004-2007.

Anno 2008 is het dus alle hens aan dek voor een lerende arbeidsmarkt in Vlaanderen. Het menselijk kapitaal vormt immers onze belangrijkste economische troef. Via een gerichte inzet van opleidingsincentives kunnen de overheid en sociale partners samen de basis leggen voor een duurzame en innovatieve economische groei de komende jaren.